

JUSTIITSMINISTEERIUM

Sotsiaalministeerium
info@sm.ee

Teie 01.10.2024

nr SOM/24-0984/-1K,
1.2-2/95

Meie 22.10.2024

nr 8-2/7022

Terviseministri määruse „Vastutuskindlustuse lepituskomisjon“ eelnõu koostööstamine

Austatud minister

Sotsiaalministeerium on saatnud Justiitsministeeriumile koostööstamiseks terviseministri määruse „Vastutuskindlustuse lepituskomisjon“ eelnõu. Justiitsministeerium koostööstab eelnõu järgnevate märkustega.

1. Üldiste märkustena märgime, et komisjoni õiguslik seisund ja pädevus peaks olema reguleeritud seaduses ja mitte määru (vt nt määru § 2 lg-d 1, 2 ja 6). Kuivõrd komisjon on riiklik lepitusorgan ning vaidluse lahendamise tulemus (st lepituskokkulepe) on sundtäidetav, peaks ka menetlusreeglid olema reguleeritud seaduses (praegu on menetlusreeglid määru (nt § 4 lg-d 4, 6, 7, 10 ja 11)).
Märgime, et kuivõrd vastutuskindlustuse lepituskomisjon on lepitusorgan, mis viib läbi lepitusmenetlust lepitusseaduse alusel (tervishoiuteenuse osutaja kohustusliku vastutuskindlustuse seaduse § 25 lg 1), tuleks eelnõu ja seletuskirja sõnastust vastavalt muuta. Eelnõu ja seletuskirja tegelevad komisjoni liikmete, esimehe ja otsustega, mis oleks kohane juhul, kui tegemist oleks näiteks tarbijavaidluste komisjoniga. Palume vaadata eeskujuna perelepitusseadust, mille kohaselt on Sotsiaalkindlustusamet lepitusorgan ja mille alusel tegutsevad lepitajad ning viiakse läbi lepitusmenetlust.
2. **Eelnõu § 2 lõiked 1 ja 2** on juba reguleeritud tervishoiuteenuse osutaja kohustusliku vastutuskindlustuse seaduse § 23 lg-s 1. Seaduses sätestatud ei ole vaja määru (uuesti reguleerida (vt ka üldiseid märkusi kirja alguses).
3. **Eelnõu § 2 lõigete 4 ja 5 selgitus seletuskirjas** – ei ole selgitatud, millistel alustel on tehtud erisused just sellistest lepitusasjade liikidest lähtuvalt lepitusmenetlust läbiviiva kolleegiumi suuruse osas. Seletuskirja viide liikluskindlustusele on üldsõnaline, ei ole aru saada, mida silmas peetakse.
4. **Eelnõu § 2 lõike 6 selgitus seletuskirjas** – ei ole selge, mida tähendab: „Sätte eesmärk on määru (õiguselguse huvides, et ennetada avalduste esitamist vaidluse lahendamiseks, mis ei ole antud komisjoni pädevuses seadusest lähtuvalt.“. Komisjoni pädevust peakski reguleerima seadus, st seadus peaks ütlema, milliseid vaidlusi komisjon kui riiklik lepitusorgan lepitab ja milliseid ei lepitab. Selgitusest nähtub, et komisjoni pädevus tulenebki seadusest, aga ei viidata, kus need välistused reguleeritud on (vt ka üldiseid märkusi kirja alguses).
Lisaks, kuigi lg 6 peaks reguleeritud olema seadusega, ei ole lg 6 p 1 sõnastus „vaidlust, mis on lahendamisel kohtus“ õigusnormi keel. Ilmselt peetakse silmas olukorda, kus sama nõue samade poolte vahel samal alusel on kohtu menetluses.
5. **Eelnõu § 4 lg 8 ja vastav selgitus seletuskirjas** – lepitusettepanek ei ole otsus. See on ettepanek vaidlusküsimuse lepitamiseks selliselt, et pooled peaksid tahtma sellega nõustuda, st pooltele on piisavalt selgitatud asjaolusid ja vaidlusküsimuse lahendamist ning

kohtupraktikat antud küsimuses. Lg 8 selgitus ei ole asjakohane. Ka lg 9 räägib otsusest. Eelnõus ja seletuskirjas tuleks õigusselguse huvides kõik viited otsusele välja jätta.

- 6. Eelnõu § 4 lg 11** – lepitusorgan ei peaks lepitusmenetlust läbi viima kirjalikult, kui inimene soovib suuliselt lepitusmenetluses osaleda. Konkreetsete vaidluste sisu on ravivead, st isiklikud õigused ja tervisele tekitatud kahju. Mured, millega lepituskomisjoni poole pöördutakse, on inimeste jaoks erakordselt olulised. Selleks, et lepitusorgan oleks usaldusväärne ja inimene saaks oma murele lepitust, on mõistlik, kui inimene saaks soovi korral lepituskohtumisel isiklikult osaleda ja oma mure ära rääkida ning talle selgitatakse asjaolusid ja võimalikke lepitusvõimalusi. Eesmärk on pooli vaidlusküsimuses lepitada, kirjalik menetlus vastu inimese tahtmist nii tõenäoliselt sellele kaasa ei aitaks.

Määruse regulatsioon annab lepitajale õiguse otsustada lepitusmenetluse läbiviimise kirjalikult, aga ei anna inimesele võimalust soovida suulist menetlust. Ei tohiks unustada, et tegemist ei ole otsuste tegemisega, vaid lepitusmenetluses peaks tekkima asjatundlik ja usaldusväärne õhkkond, et inimene sooviks lepituskokkulepet sõlmida (mis on ühtlasi eesmärk). Lisaks, nagu eespool viidatud, on tegemist menetlusnormiga, mis peaks olema reguleeritud seaduses.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Liisa-Ly Pakosta
justiits- ja digiminister

Markus Ühtigi 51914873
Markus.Yhtigi@just.ee

Stella Johanson